

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO - 572441 - I/07/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 16 czerwca 2010 r.

Pan Jarosław Duda
Pełnomocnik Rządu
ds. Osób Niepełnosprawnych

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 WARSZAWA

Ławmoprcny Bernie Ministrze

W dniach 7-11 czerwca 2010 r. pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przeprowadzili wizytacje lokali wyborczych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych na obszarze 18 miejscowości w tym: Bielsko Biała (2 lokale), Bochnia (1), Bytom (2), Gdańsk (23), Gdynia (6), Gliwice (1), Głogów (2), Katowice (7), Kotla (1), Kraków (2), Libiąż (1), Mysłowice (2), Piekary Śląskie (1), Sopot (3), Warszawa (14), Wrocław (25), Zabrze (2), Zawiercie (2). Łącznie kontroli poddano 97 lokali wyborczych. Ocenie podlegały w pierwszej kolejności warunki techniczne lokali określone w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2001 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 81, poz. 888, dalej jako: rozporządzenie), tj. lokalizacja lokalu wyborczego (parter, piętro), urządzenia umożliwiające dotarcie do budynku (podjazd, winda), szerokość drzwi wejściowych, wysokość progów drzwi wejściowych, a także wymiary lokalu wyborczego. Ponadto podczas wizytacji zwrócono uwagę na inne czynniki mogące ułatwić bądź utrudnić wyborcom niepełnosprawnym dotarcie do lokalu obwodowej komisji wyborczej. Mając powyższe na uwadze, czuję się w obowiązku poinformować Pana Ministra o najważniejszych wnioskach płynących z przeprowadzonej kontroli.

W wyniku zrealizowanych wizytacji, pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich stwierdzili uchybienia w 35 lokalach, co stanowi 34 % wszystkich wizytowanych budynków.

Do najczęstszych nieprawidłowości należały:

- wysokie progi przy drzwiach wejściowych (nawet 10-krotne przekroczenie dopuszczalnej normy) - 24 lokale,
- brak urządzeń umożliwiających dotarcie do lokalu wyborczego osobie poruszającej się na wózku inwalidzkim (podjazd lub winda) - 10 lokali,
- umiejscowienie lokalu wyborczego w piwnicy lub na piętrze - 6 lokali,
- zbyt wąskie drzwi wejściowe do budynku - 2 lokale,
- szerokość pomieszczeń w budynku uniemożliwiająca swobodne poruszanie się osobie niepełnosprawnej - 1 lokal.

Ponadto, pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócili uwagę na szereg innych przeszkód, które mogą utrudniać dostęp osób niepełnosprawnych do lokalu wyborczego, a które nie zostały uregulowane w rozporządzeniu. Problem stanowi przede wszystkim brak miejsc parkingowych zarezerwowanych dla osób niepełnosprawnych, niefunkcjonalne podjazdy (brak barierek, zbyt stromy podjazd, wąski podjazd uniemożliwiający skręcenie wózkiem inwalidzkim), wąskie przejścia na teren okalający budynek (wąskie furtki w ogrodzeniach) i inne.

Z niepokojem należy także przyjąć, że gospodarze niektórych lokali wyborczych o wpisaniu budynku na listę lokali dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych dowiadywali się podczas kontroli od pracowników Biura Rzecznika. Jak się wydaje, przynajmniej w kilku gminach lokale dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych zostały wybrane w sposób przypadkowy, a przed wpisaniem ich na właściwą listę nikt nie sprawdzał aktualnego stanu technicznego budynku. Ponadto, listy adresowe lokali wyborczych dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych wyborców nie zawsze są publikowane na stronach internetowych gminy, co może być źródłem dodatkowych problemów, a także dezinformacji.

Reasumując, ponad jedna trzecia skontrolowanych lokali wyborczych nie spełnia warunków określonych w rozporządzeniu albo z innych przyczyn jest niedostępna dla niepełnosprawnych wyborców. Biorąc pod uwagę, że liczba lokali wpisanych na listę

dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych jest i tak niewielka, ilość stwierdzonych nieprawidłowości musi budzić uzasadniony niepokój. Osobom niepełnosprawnym przysługują takie same prawa i wolności jak innym obywatelom, w tym czynne prawo wyborcze. Państwo polskie jest zobowiązane, zarówno Konstytucją jak i międzynarodowymi aktami praw człowieka, do ułatwiania niepełnosprawnym wyborcom udziału w głosowaniu. W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości podjęcia działań - w zakresie przysługujących Panu Ministrowi kompetencji - zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony wolności i praw osób niepełnosprawnych. W załączeniu przesyłam zestawienie wyników kontroli lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych.

Z poważaniem

ZASTĘPCA
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk